

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 244. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 20-го жовтня 1937.

VOL. XLV. No. 244. Jersey City, N. J., Wednesday, October 20, 1937. THREE CENTS

НЕДОБІР ЗА ОСТАННІЙ РІК ВИНОСИТИМЕ \$695,000,000

ВАШИНГТОН. — Біжучий фінансовий рік закінчиться більшим недобором, ніж це було передбачено. Таке заповів президент Рузвельт, означуючи цей дефіцит сумою 695 мільйонів доларів.

Завинув конгрес.

Вина за цей побільшений недобір спадає на конгрес, який роздавав „щедро“, не звертаючи уваги на остероги президента.

Кінець федеральної допомогової акції.

Заява президента в справі згаданого недобору матиме далекосяглі наслідки. В першу чергу є це свого роду присуд смерті на ті федеральні інституції, що роздавали допомогу, зглядно давали працю, оплачуючи її з федеральних фондів. А тимі інституціями є: Реконструкшен Фінанс Корпорейшен і Публік Воркс Адміністрейшен. Президент є тої думки, що ці обидві інституції вже відповіли своїм завданням.

Збільшені податки, або кінець допомози.

ГАЙД ПАРК (Нью Йорк). — Президент Рузвельт вівзав багатші класи людей розпочати допомогув акцію для підмоги тим, що не мають роботи, засобів до життя. Якщо має вернутися добуток, говорив президент через радіо, то треба звільнити федеральний уряд від видавання грошей на допомоги. Бо ті, що потребують такої допомоги повинні бостати працю. Інакше уряд буде змушений накласти нові податки, щоб дістати ті суми, які потрібні на вдержування дальших федеральних допомог. А нові податки означалиб здавлювання намагань уряду привернути краєві нормальні часи доробу.

Велика летунська катастрофа.

СОЛТ ЛЕЙК СІТІ. — Нема надії, щоб вирятувалася яка особа з 19 подорожних, що були на літаку „Мейнлайн“, який розбився в горах. Вже знайшли місце катастрофи, котре додбачено з літака, що розглядався за тим місцем. Та не видно було ніякого знаку, з котрого можна вносити, що хтось з згаданих остався при житті. На літаку були чотири жінки.

СЕНАТОР ВАГНЕР ЗА ВИБІР МАГОНІЯ.

НЮ ЙОРК. — Сенатор Вагнер, відомий у цілм краю як „робітничий чемпіон“ через численні соціальні законопроекти, які вносив у конгресі, взяв активну участь у боротьбі за вибір посади Нью Йорку. Він отверто заявився за вибір судді Еремї Магонія, і то на вічу в Купер Юніоні, де було коло 1,700 виборців. Вагнерові справили присутні величезну овацію. Вагнер не виступав отверто проти Ля Гвардії, що старається про поновний вибір, а тільки підкреслює, що йому робиться смішно, як багато людей записують на своє конто те, що зробила для робітництва демократична партія. Бо по правді, говорив сенатор, уся боротьба за поліпшення долі робітництва в Америці є звязана з демократичною партією. Вагнер давав на це докази. А далі висміяв тих, котрі думають, що коли Магоні буде вибраний посадином, то тоді будуть зменшені фонди Доблю Пі Ей. Вагнер дивувався, як можна припускати, щоб адміністрація могла так поступати з Магонієм, який є тих самих поглядів, що й адміністрація і є на ділі її чоловіком.

Ля Гвардія борониться.

Посадник Ля Гвардія у відпівств на атаки Магонія, що він хоче зробити Нью Йорк раєм для „червоних“, відповів, що вибрати кандидата Таманї Гол, значить полирати політику рекетирів.

ТРОЯНОВСЬКИЙ ПУСКАЄ НОВОГО БЛАХМАНА.

НЮ ЙОРК. — До Злучених Держав повернувся советський амбасадор Олександр Трояновський. Запитаний про те, що означають розстріли у Советях, відповів: „Вони є ознакою сили Советів“. Далі питалися його, чи Совети готові до війни. Трояновський відповів, що Росія є тепер така сильна, як іще не була ніколи в цілій своїй історії. Потім наговорив іще багатов за нагоди наближаючихся виборів, що теж „скріплять“ Совети. Закінчив розмову з кореспондентами тим, що „Сталін є дуже популярною особою в Советях“.

НОВИЙ БУДІВЕЛЬНИЙ АДМІНІСТРАТОР.

ГАЙД ПАРК. — Президент Рузвельт назначив Натана Штрава за Нью Йорку адміністратором „Юнайтед Стейтс Гавзінг Оторіті“. Цей адміністратор матиме до розпоряджіння суму \$526,000,000, яка призначена на те, щоб допомогти містам позбутися своїх закамарків та побудувати здорові мешкальні дома, призначені для тих, що не мають більших грошових засобів.

ОБЛЕКШЕННЯ НА ПОЛІТИЧНИМ ФРОНТІ.

На европейським політичним фронті слідне деяке облекшення: Німеччина легко заявила, що вона готова відкликати останки своїх добровольців з Еспанії і не втручатися в еспанські справи, коли їй повернуть деякі колонії. А Італія згодилася відкликати своїх „добровольців“, але під умовою, що Франція відкличе своїх.

АМЕРИКАНСЬКИЙ МИРОВОЙ ВИСЛАННИК.

На конференцію, яка радитиме в Бріселі, Бельгія, над подіями на Далекім Сході, назначений Злученими Державами Нормен Дейвис, який тішитися особливими симпатіями в Англії.

СОВЕТИ МАРНУЮТЬ РЕЛІГІЙНЕ МИСТЕЦТВО.

Мистецький комітет при раді народних комісарів СССР видав розпорядок, щоб у найближчому часі зібрати всі твори релігійного мистецтва з усіх російських музеїв. Частину тих творів мають продати за границею, але тільки до музеїв і приватних зборів.

ПОМЕР З ПЕРЕМУЧЕННЯ ІЗДОЮ РОВЕРОМ.

56-літній В. Козловський з Острів так дуже перемучився іздою ровером, що захворів на внутрішній вплив крові. Хоч прийшли йому якості з поміччю, нічого не помогло. Козловський помер.

„І. К. Ц.“ В СТРАХУ.

Ніколи передше в Крилосі стільки людей на відпуст не приїздило. Так пише „І. К. Ц.“ за нагоди відпусту, що відбувся одної неділі в Крилосі і стягнув аж коло 10,000 людей. „І. К. Ц.“ накидається на українців, мовляв — вони використовують для політичних цілей знахідки археологів, а селянські маси археологів, а селянства набирають у Крилосі новий запас матеріалу до боротьби з польщиною! „І. К. Ц.“ хотів би, щоб наш народ махнув рукою на свою традицію, сидів байдуже й тихенько спольщився! А тут якраз навпаки...

ЛЮБИЛИ ЙОГО ЖІНКИ.

Львівський епід Стрия домається відшкодування 4,000 злотих від селянина Сушака за те, що Сушак відтяв йому кінець носа, щоб не любив його жінки.

АРХЕОЛОГІЧНІ РОЗКОПИ В КОЛІБАВІЦЯХ.

Недалеко Ужгороду в Колібавіцях знайшли люди ріжні старовинні річи. На основі згошення управителя школи заслано туди з Братислави археолога, д-ра В. Будава-рія, котрий зачав там розкопи. Дійсно знайдено в глибині 30—40 метрів ріжні посудини, а між ними коло 30 урн, які помітні відізнано до Братислави. Археологи твердять, що ті річи походять з часів 700—400 літ перед різдом Христовим. З того видно, що в околиці Ужгороду вже близько 3000 літ тому було людське життя в Карпатах.

45,000 РОДИН У САСКАЧЕВАНІ ПІД ОПІКОЮ ДОМІНІАЛЬНОГО УРЯДУ.

Домініальний міністер рільництва, Дж. Г. Гардинер, заявив, що ціє зим федеральний уряд буде вдержувати на допомозі 45,000 родин у Саскачевані і крім того буде видавати пашу для їх худоби. Останнього року було на допомозі 25,000 родин. Міністер сказав, що уряд опрацьовує широкий план допомоги Саскачеванові споживчими продуктами і вище туди велику кількість риби, сира, ярини й овочів з ріжних частин Канади.

Поеушні простори, якіми вицїлості заопікується домініальний уряд, обіймають 170 муніципалів у Саскачевані і 40 в Альберті. Адміністративна публічна допомога буде спочивати в руках провінцій.

Держава обмежить число худоби, на котру буде видавати пашу. На кожних 35 акрів землі призначено одного коня і дві корови для одної родини з чотирьох осіб або менше. Для більших родин число коров винесе найвище чотири.

Поза посушною смугою є ще великі простори землі, де населення потерпіло від посухи частинно. Тимі округами займається провінція при допомозі домініальних дарів.

Уряд Саскачевану видав нові правила щодо запомоги безробітним. Особам, що отримують допомогу, заборонено купувати за допомогою квитки одяг поза межами провінції. Цей розпорядок обовязує від 1-го жовтня. Іншими словами, квитки на одяг, які будуть видані введовзі на один мільон доларів, мусять бути зужиті в межах Саскачевану. Ці квитки видано в жовтні через бюро праці і добродійности, лиш раз на рік. Квитки на харчі будуть видавати місячно, а на опал — половину на початку зими, а потім у міру потреби.

ЗНОВ ОДНА ЖІНКА ЗМІНИЛА ПОЛ.

До шпиталю в Битомі згодилася 22-літня Павлина Н., заявляючи, що від трьох літ завважила у себе органічні зміни в користь чоловічого пола і просила, щоб перевести на ній відповідну операцію. Після щасливої переведеної фізичної коректури вона зголосилася в метричному уряді, де на основі лікарського свідоцтва змінено її імя Павлина на Павло. Тоді вона вбралася в чоловічий одяг і стала рівною з чоловіками.

ВІДКРИЛИ ДАВНІЙ РОЗБІЙ.

Вже вісім літ тому, як невідомі розбійники вломилися до хати Стефана Фединація у Вишнім Студенім (Закарпаття), задушили там його жінку та забрали 84,000 Кч. Слідячи за іншими злочинцями, вислідила жандармерія, що цей розбій перевели Петро Гоштяр, Юрко Клевещ, Юрко Фекетте, Олекса Вагерич, Юртин Іван та Ізраель Беркович. Всі злочинці сидять уже у в'язниці хустського краєвого суду.

АРХЕОЛОГІЧНІ РОЗКОПИ В ЗОЛОЧІВЦІНІ.

На терені громади Ремезівці, пов. Золочів, переведено в половині серпня ц. р. пробні археологічні розкопи на полі біля хутора Черемховець, де за народною традицією була оселя, що, перестала існувати підчас татарських нападів. На полі повсякчасно виорювали плугом черепя, кафлі, оправлені кусні каменя і т. д. Пробні розкопи на ниві Василя Гірконого дали зараз першого дня багатий матеріал; відкрито долівку хати з ліччю, глиняну посудину великої поємности і людський кістяк. Розкопи переводила представниця одної з польських устанів і заповіла приїзд у майбутности комісії, що переведе систематичні археологічні роботи.

ЕМІГРАЦІЙНИЙ ОШУКАНЕЦЬ ПЕРЕД СУДОМ.

Окружний суд у Катовицях розглядав голосну свого часу справу Андрія Манька, що був замішаний у кримінальну аферу, опісля втік до Франції, заложив так еміграційне бюро і допустився ріжних ошуканств на шкреду багатьох емігрантів із Галичини. Коли довідалася про це французька влада, він утік із Франції до Польщі, але на основі стежних листів його арештували в Катовицях. На розправі не переслухували свідків, бо всі свідки зложили зізнання шляхом реквізицій. Тільки деякі з них вернулися до Польщі, решта перебуває ще у Франції. Обвинуваченого Манька привезли на розправу під ескортою із слідчого арешту, в якому перебуває від року.

ВИКОПИ НА ВОЛИНІ.

В районі сіл Конюшки, Косцянець і Ліпа коло Дубна відкопано гроби, що походять з XI і XII століття. Є це правдоподібно останки половецьких воювників, що в тих часах воювали з українськими князми. Свідчать про це останки зброї та прикраси, знайдені у гробах. Крім того відкрити цвинтаріще з епохи неоліту, а в ньому значну кількість крем'яних знарядів і кераміки. Розкопи тривають далше.

ПОГОНЯ ЗА БАНДИТАМИ В СЕРЕДМІСТІ КРАКОВА.

В Кракові на вул. Коперника чотири бандити напали на виходячого з брами старця, що вів собаку. Бандити закинули на шию старця петлю. Пес кинувся обороняти свого пана. За хвилину надбігли постеруновки й кинулися в погоню за бандитами. Від кулі загинув один з утікачів коло „Европейського Готелю“. Другого ранили в ногу, а він ще постріляв одного поліцай. Опісля раненого втікача схопили. Це Станіслав Желязні; він утік недавно з рясівської в'язниці.

ЛИХИЙ ЗБІР ЗБІЖЖА ЦЬОГО РОКУ В ПОЛЬЩІ.

Фінасово-хліборобські кола стверджують, що цього року в Польщі збір збіжжя є 30 процентів нижчий, як минулого року.

ПЕРЕД ПОЛЬСЬКИМ СУДОМ

ЛьВІВ. — Перед польським судом у Львові почався 28 вересня ц. р. процес проти Олени Жарської, Василя Ваврука і сімох товаришів із Сокальщини та Белзщини за протипольську діяльність і приналежність до ОУН. — У Городку Ягайлонським, біля Львова, відбулася судова розправа проти 13 сільських хлопців і дівчат із села Ставчани. Обвинуваченим закидали те, що в часі панакхиди на стрілецьких могилах 21 червня ц. р. співали революційні пісні та ставили опір поліції і тим спричинили, що зібрані не хотіли розійтися. Прокуратор у своїй промові домагався якнайвищої кари, бо, мовляв, підсудні клять собі з суду та поліції й тим деморалізують інших. Доказом цього є те, що тепер сидять у в'язниці з одного села Ставчани 40 осіб за політичні проступки. Суд засудив усіх підсудних, у тому 4 дівчини, по одному місяцеві в'язниці.

ВІДКРИТТЯ ІНТЕРНАТУ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

ЛьВІВ. — У звязку з кампанією помочи українській студіючій молоді, яку переводить тепер у країні під Польщею, мітрополит Шептицький постарався про заснування християнського інтернату для української молоді. Інтернат відкрито 1 жовтня ц. р. в колишньому Академічному Домі. В тім інтернаті вбога українська молодь, що вчиться у львівських школах, мотиме дістати дешеве приміщення. За помешкання зо сніданням там жадають 18 злотих місячно; зо сніданням і вечерою 30 злотих; а помешкання з цілим харчем 50 злотих місячно, себто, трохи менше як \$10.

У СОВЕТАХ АРЕШТУЮТЬ УЖЕ „ОРДЕРОНОСЦІВ“.

КИЇВ. — Советські власті арештували під закидом „буржуазно-націоналістично-петлюрівських ухилів“ відомих українських артистів: маляра Анастолія Петрицького, народного артиста УСРР, співака Михайла Донця та „ордероносницю“ співачку Петрусенко. Петрицький і Донець — артисти, котрих діяльність якнайкраще звязана з розвитком українських театрів після жовтвеної революції. Петрицький найвизначніший український театральний декоратор, відзначений титулом „народного діяча мистецтва“, створив в оперових і драматичних театрах Харкова і Києва низку геніальних, нових оформлень. Донець — відомий бас київської опери ще з передвоєнних часів. Артистка Петрусенко ще недавно, з нагоди „чолобитія“ київської опери в Москві перед „найлюбленішим Сталіном“, дістала високе відзначення: ордер Леніна. Тепер усі вони дістали назву „ворогів народу“. Арештований також письменник Микитенко, й потвердилася вістка, що Микола Зеров, один з найчільніших українських поетів у Советях, знаходиться на Соловках.

ІТАЛІЯ ОБВИНУВАЧЕ ІНШИХ.

РИМ. — Італійський пів-офіційний часопис „Дипломатична інформація“ помістив статтю, в якій у різкий спосіб обвинувачує інші держави за втручання в еспанські справи та викликавання воєнного настрою в Європі. Цей часопис подає статистичні дані, на основі яких виходить, що в Еспанії є 40,000 італійських „добровольців“, що борються по стороні ген. Франка; зате значно більше число подібних „добровольців“ з інших держав борються по стороні лівого уряду. Коли Італія ставить домагання, щоб враз з відтягненням італійських „добровольців“ інші держави відтягали своїх, то те домагання є справедливе. А ті держави, що ухилилися від того домагання, фактично тільки „безсоромно маневрують“.

ВІЙСЬКА ГЕН. ФРАНКА НАПИРАЮТЬ НА ХІХОН.

САН СЕБАСТІАН. — Війська ген. Франка в останніх днях поробили великі поступи на хіхонському фронті. Вони посунулися кілька миль вперед та захопили кільканацять сіл і кілька містечок. У кількох місцях вони оточили більші відділи червоних військ і тим останнім грозить або полон, або знищення. Після заняття Хіхона і зліквідування північно-західного фронту штаб ген. Франка задумує повести загальний наступ на Мадрид. Він уже тепер починає скупчувати величезні военні матеріали на тім фронті. Передбачають, що у рішальній битві коло Мадриду візьме участь по обох боках біля 400 тисяч вояків.

ЯПОНЦІ ПОСУВАЮТЬСЯ ВПЕРЕД.

ПІПІН. — Китайський завзятий опір здовж лінії Піпін — Ганков зломаний. Китайські війська у відступі, а японські стало посуваються вперед, займаючи ступеню шесту північну китайську провінцію, Гонан. У боротьбі японці знищили цілковито китайський „смертоносний полк“, вбиваючи біля півтори тисячі вояків.

**УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА
ЛЕМКІВщині**
— написав —
Іван Бугера
66 сторін.
Ціна 30 центів.
Замовляйте в книгарні
„СВОБОДИ”,
81-83 GRAND ST. (BOX 346)
JERSEY CITY, N. J.

Тарзан за той час опинився враз із гуртом маянців у святині зеленої богині. Їх кроки відбивалися глухо від вогких мурів і це додавало ще більше суворості до загального настрою. Його привели перед престол. Недалеко стояла королева Залія за шитлетом у руках. Її обличчя мало вигляд великої рішучості. Не було сумніву, що вона була готова до кривавого вчинку.